

پاسخ نامه آیین دادرسی مدنی

سوال ۲۱

ماده ۸ تأکید دارد که اصل بر اعتبار احکام دادگاه‌هاست و هیچ مقام و مرجع اداری یا اجرایی اجازه جلوگیری یا تغییر آن را ندارد مگر با حکم قانون و توسط همان دادگاه یا مرجع بالاتر قضایی.

سوال ۲۲

ماده ۹ تصریح می‌کند:

رسیدگی‌ها مطابق قانون جدید ادامه می‌یابد، حتی اگر دعوا قبلاً اقامه شده باشد.

آرای صادره از نظر قابلیت اعتراض، تجدیدنظر یا فرجام تابع قوانین زمان صدور رأی هستند، مگر آن قوانین خلاف شرع باشند

سوال ۲۳

اساس ماده ۱۵:

اگر دعوا مربوط به مال منقول و غیرمنقول باشد،

و هر دو بخش دعوا از یک منشاء (مثلاً یک قرارداد) ناشی شده باشند،

دادگاه محل وقوع مال غیرمنقول (مثل ملک) صلاحیت دارد.

در گزینه «۲»، هر دو خواسته از قرارداد اجاره ناشی شده‌اند؛ بنابراین محل وقوع ملک (غیرمنقول) صلاحیت دارد.

سوال ۲۴

مطابق ماده ۱۷ قانون آیین دادرسی مدنی:

دعوای طاری در حین رسیدگی به دعوای دیگر اقامه می‌شود؛

باید مرتبط یا دارای منشاء واحد با دعوای اصلی باشد؛

می‌تواند از سوی خواهان، خوانده یا ثالث طرح شود؛

در همان دادگاهی اقامه می‌شود که دعوای اصلی در آن مطرح شده است.

سوال ۲۵

طبق ماده ۳۹:

وکیل باید استعفا را هم به دادگاه و هم به موکل اطلاع دهد.

دادگاه پس از دریافت استعفا، اخطار رفع نقص صادر می‌کند.

دادرسی تا معرفی وکیل جدید یا مراجعه خود موکل،

حداکثر تا یک ماه متوقف می ماند.

سوال ۲۶

طبق ماده ۴۴:

اگر هیچ کدام از دو وکیل حق اقدام مستقل نداشته باشند:

حضور یکی + لایحه از دیگری: برای رسیدگی کافی است.

حضور یکی بدون لایحه از دیگری: دادگاه بدون توجه به اظهارات وکیل حاضر، رسیدگی را ادامه می دهد.

عذر موجه از یکی یا هر دو: جلسه فقط یک بار تجدید می شود و به موکل نیز اطلاع داده می شود.

جلسه بعدی دیگر به علت غیبت وکیل تجدید نمی‌شود.

سوال ۲۷

مطابق ماده ۶۲ ق.آ.د.م، در دعاوی راجع به منافع مستمر مانند حقوق مادام‌العمر، اگر مدت مطالبه‌شده محدود نباشد، مبنای محاسبه بهای خواسته، منافع ده ساله است. این قاعده برای تعیین هزینه دادرسی و صلاحیت دادگاه ملاک عمل قرار می‌گیرد.

سوال ۲۸

مطابق ماده ۶۵ قانون آیین دادرسی مدنی، اگر دعاوی متعددی در یک دادخواست مطرح شود که ارتباط کامل نداشته و رسیدگی همزمان ممکن نباشد، دادگاه آن‌ها را تفکیک کرده و چنانچه به بخشی از آن صلاحیت نداشته باشد، فقط همان قسمت را به مرجع صالح ارسال می‌کند.

سوال ۲۹

در صورتی که ایران در کشور محل اقامت خوانده، نمایندگی سیاسی یا کنسولی نداشته باشد، ابلاغ دادخواست به وسیله وزارت امور خارجه و از طریق روشی که آن وزارتخانه مقتضی بداند انجام می‌شود؛ مطابق با ماده ۷۱ قانون آیین دادرسی مدنی. این اقدام برای حفظ امکان رسیدگی و تضمین حقوق طرفین صورت می‌گیرد.

سوال ۳۰

بر اساس ماده ۹۷، دادگاه در صورت تقاضای خواهان و تشخیص موجه بودن دلیل، باید مهلت مناسبی برای ارائه اسناد جدید بدهد؛ به شرط آن که دلایل جدید خوانده، دفاع خواهان را بدون ارائه اسناد جدید غیرممکن کرده باشد

سوال ۳۱

مطابق تبصره ماده ۱۱ اصلاحی سال ۱۴۰۲، اگر رأی دیوان عدالت اداری قطعی شود، نه تنها باید در مورد شاکی اجرا گردد، بلکه اداره محکوم‌علیه موظف است در موارد مشابه نیز همان رأی را رعایت کند، به شرط آنکه:

۱. موضوع مشابه باشد (یعنی وحدت موضوع وجود داشته باشد)،

۲. و رأی قطعی معارضی با آن از شعب دیگر دیوان صادر نشده باشد (تشخیص آن با رئیس دیوان است).

این تبصره به تقویت رویه وحدت در دیوان عدالت اداری کمک می‌کند.

سوال ۳۲

در صورتی که اختلاف در صلاحیت بین مراجع قضائی حوزه دو استان ایجاد شود (مثلاً دادگاه صلح یک استان و دادگاه کیفری یا حقوقی استان دیگر)، و هر دو قرار عدم صلاحیت صادر کرده باشند، مطابق مقررات آیین دادرسی، شعبه اول دادگاه تجدیدنظر استانی که مرجع قضائی آن آخرین قرار را داده، مرجع صالح برای حل اختلاف خواهد بود.

سوال ۳۳

اگرچه گزارش اصلاحی شورا اصولاً قطعی است، اما در صورتی که یکی از طرفین ادعا کند گزارش با توافق واقعی آنان منطبق نیست، می‌تواند به آن اعتراض کند. در این صورت، دادگاه صلح اجرای گزارش را متوقف کرده و به اعتراض رسیدگی می‌کند. این نکته در تبصره ماده ۲۵ تصریح شده است.

سوال ۳۴

طبق ماده ۶۱ قانون اجرای احکام مدنی، اگر مال منقولی در تصرف شخصی غیر از محکوم‌علیه باشد و او ادعای مالکیت کند یا آن را متعلق به دیگری معرفی نماید، اصل بر عدم توقیف مال است؛ مگر آنکه خلاف این ادعا ثابت شود. در این صورت، اگر معلوم شود ادعا کذب بوده، شخص متصرف مسئول جبران خسارت محکوم‌له خواهد بود.

سوال ۳۵

طبق ماده ۵۷ قانون اجرای احکام مدنی، هرگونه قرارداد یا تعهد نسبت به مال توقیف‌شده، پس از

توقیف، به ضرر محکوم‌له نافذ نیست؛
مگر آنکه محکوم‌له کتبا رضایت دهد.
یعنی رضایت کتبی محکوم‌له شرط صحت و نفوذ
چنین قراردادی است.

سوال ۳۶

بر اساس ماده ۱۰۷:

اگر خواهان قبل از اولین جلسه دادرسی دادخواست
خود را مسترد کند، دادگاه قرار ابطال دادخواست صادر
می‌کند.

اگر خواهان بعد از اولین جلسه ولی تا پیش از پایان
دادرسی دعوای خود را مسترد کند، دادگاه قرار رد دعوا
صادر می‌کند.

این دو وضعیت دارای آثار حقوقی متفاوت هستند و در
زمان‌ها و شرایط خاصی قابل اعمال‌اند.

سوال ۳۷

ماده ۱۰۳ بیان می‌کند که اگر دعوای مرتبط در یک

دادگاه و یا در چند شعبه از همان دادگاه مطرح شده باشند، باید جهت جلوگیری از صدور آرای متعارض و برای تسهیل رسیدگی، در یک شعبه و به صورت یکجا رسیدگی شود. تشخیص و تعیین شعبه نیز با رئیس شعبه اول است. همچنین، وکلا و اصحاب دعوا مکلفند دادگاه را از وجود دعاوی مرتبط مطلع کنند.

سوال ۳۸

ماده ۱۰۲ قانون آیین دادرسی مدنی مواردی را که دادگاه الزاماً باید عین اظهارات را بنویسد مشخص کرده است:

۱. اگر اظهارات مشتمل بر اقرار باشد.
۲. اگر یکی از اصحاب دعوا بخواهد از گفته طرف مقابل استفاده کند.
۳. هرگاه دادگاه به صلاحدید خود لازم بداند.

در مورد گزینه پ، چون یکی از اصحاب دعوا می خواهد از گفتهی طرف مقابل استفاده حقوقی کند، درج عین عبارات الزامی است.

سوال ۳۹

مطابق ماده ۱۰۱، اگر فرد مختل کننده نظم جلسه از عموم باشد، دادگاه می تواند دستور اخراج یا حبس تا ۲۴ ساعت بدهد. اما اگر مرتکب از اصحاب دعوا یا وکلای آنان باشد، حبس از یک تا پنج روز برای او در نظر گرفته می شود. این حکم فوراً اجرا می شود.

سوال ۴۰

بر اساس ماده ۲۷:

در صورت نبود نام، نام خانوادگی یا اقامتگاه شاکی، مدیر دفتر قرار رد دادخواست صادر می کند؛

این قرار قطعی است (قابل اعتراض یا تجدیدنظر نیست)؛

اما مانع از طرح مجدد دعوا نیست؛ یعنی شاکی می تواند با رفع نقص، دوباره دادخواست بدهد؛

مهلت‌های قانونی در صورتی که رعایت آن‌ها شرط باشد، از تاریخ اطلاع از رد دادخواست شروع به محاسبه می‌شود.